

Krasznahorka vára

Az Andrassy család középkori fészke

A festői szépségű gömori tájat hosszú időn keresztül emlegették kis Európaként, illetve kis Magyarországgként. Hegyei, völgyei és városkái történelmünk - Európa történelmének színhelyei voltak. A második világháború alatt és után kulturális örökségünkre kemény

csapást mért a sors és az elkövetkező időszak. A gazdagon virágzó kultúra alapjaira épült "örök" szocialista rendszer sem tudta elnyelni, megsemmisíteni azt, amit az ősünk hagytak ránk. Napjainkban néhány, teljes épségében fennmaradt várban gyönyörködhetünk csupán, ezek egyike éppen Krasznahorka

vára. A vármúzeum gazdag gyűjteménye és építészettörténeti fejlődése szinte a világ minden tájáról vonzza a látogatókat. Tartsanak velünk Önök is egy sétára, mely történelmünket, kulturális és művészeti örökségünket tárja elének az Andrassy család középkori várának segítségével!

Krasznahorka a középkorban, a Bebekek uralma idején

A vidék története, amely fölött Krasznahorka vára évszázadokon keresztül uralkodott, egészen a kora középkorig nyúlik vissza. A Miskolci nemzetség, illetve annak utolsó férfi sarja, Bors gömori ispán dicső korszaka a 13. század közepén véget ért. Egy, a vidékhez kapcsolódó legenda arról mesél, hogy errefelé menekült IV. Béla királyunk a tatárok elől. Ebben az Ákos nemzetségbeli Szár Detre és Fülöp testvérek voltak segítségére. A király hűségüket 1243-ban a gömori várhoz tartozó nagy kiterjedésű területekkel jutalmazta. A nekik adományozott községek között Krasznahorka még nem szerepelt. Az Ákos nemzetség birtokai egészen a 13. század utolsó évtizedéig egységesek voltak, ezután kezdődött meg fokozatos eladásuk. Berzétét a Máriássyak szerezték meg (erről tanúskodik a ma is álló, Máriássy-címerrel díszített berzetei barokk kastély), később, 1318 körül pedig Krasznahorkát is eladták a Batizfalviaknak. Őket és a Máriássyakat tartjuk a vár első építőinek. Természetesen még nem a szó mai értelmében vett várra gondolunk, mivel egyelőre a mészkődomb csúcsára épült erődített gótikus lakótoronyról (donjon) van szó. Idővel az Ákos nemzetség elnevezése "Bebek" formában honosodik meg. A Bebekek csakhamar rájöttek, hogy az általuk korábban eladott birtokoknak jóval magasabb az értéke, elsősorban a környékükön található ásványkincseknek köszönhetően. Évtizedeken keresztül húzódó viszályba kezdtek tehát a Máriássyakkal Krasznahorka visszaszerzése érdekében. A levéltári anyagok a várat ritkán említik, várként először egy 1333-ból származó iratban szerepel. A Bebekek végül 1352-ben szerezték vissza végelegesen a korábban hősiességükért nyert uradalmukat. Egyik legszebb mondánk nem a gazdag várúr Bebekről, hanem a szegény Bebek juhászról mesél, aki egy nagy drágakövet talált. A követ a királynak ajándékozta, akitől

cserébe hét hegyet kért, amelyeken juhaklokot akart építeni. Ezek helyett azonban hét várat épített: Krasznahorkát, Csetneket, Berzétét, Tornát, Pelsőcöt, Szádvárt és Sóllyomköt. Közülük elhelyezésével, épségben fennmaradt állapotával és történelmével Krasznahorka tűnik ki a leginkább. A Bebekek, akik a várat többször átépítették és kibővítették (ők építették a palotát is a régebbi gótikus toronyhoz), egészen a 16. század második feléig birtokolták Krasznahorkát. A legjelentősebb átépítésre a legendás, kegyetlenségéről híres Bebek Ferenc idején került sor. A korszerűsítésre és az új védelmi rendszer kiépítésére a török támadások veszélye miatt volt szükség. Az építkezés a 16. század 40-es éveiben vett nagy lendületet. A várat ekkor erősítették meg egy szabálytalan háromszög alaprajzú védőfallal és három hatalmas védőbástyával. Ing. Dobroslava Menclovának a 20. század 50-es éveiben végzett kutatása az egri vár megerősítésével és annak tervezőjével, az olasz Alessandro da Vedanoval való kapcsolatra utal. Egyelőre viszont nem sikerült bizonyítani, hogy ez a jelentős reneszánsz építész valóban dolgozott-e a Bebekek székhelyén.

Röviddel a nagyszabású átépítés utáni időszakhoz kötődnek a várúr, Bebek Ferenc és testvére, a gömöri ispán, Imre kegyetlenségéről és kétszínű politikájáról szóló legendák. Az irodalomban "rablólovagok"-ként említik őket, akik a templomtornyok harangjaiból ágyúkat öntöttek. Krasznahorka (illetve a

Betléri Múzeum, amely gondoksága alatt a vár áll) büszkélkedhet Szlovákia területén a legnagyobb eredeti bronzágyú-gyűjteménnyel. A látogatók nemcsak az 1547-ből származó Bebek-féle ágyúkat tekinthetik meg (két ilyen ágyút a 19. században a betléri Andrásy-kastély parkjába szállították át, ahol a mai napig állnak), hanem a törököktől zsákmányolt ágyúkat és Miksa császár gyönyörű hatalmas ágyúját is a várkapu előtt. Az abban az időben a reformáció mozgalmával fenyegetett katolikus egyház az effajta garázdálkodást, tehát a harangok ágyúkká történő öntését megbotránkozva fogadta. Bebek azonban megtalálta a módját, hogyan állítsa az egyházat ismét a maga oldalára. 1540 körül (1539-ben vagy 1542-ben) a közeli Rozsnyón megjelent egy protestáns prédikátor, Fischer András, aki korábban Lőcsén, Morvaországban és Szomolnokon is prédikált. Bebek Ferenc elfogatta és megölette őt - ledobatta várának legmagasabb bástyájából.

át a vár áll) büszkélkedhet Szlovákia területén a legnagyobb eredeti bronzágyú-gyűjteménnyel. A látogatók nemcsak az 1547-ből származó Bebek-féle ágyúkat tekinthetik meg (két ilyen ágyút a 19. században a betléri Andrásy-kastély parkjába szállították át, ahol a mai napig állnak), hanem a törököktől zsákmányolt ágyúkat és Miksa császár gyönyörű hatalmas ágyúját is a várkapu előtt. Az abban az időben a reformáció mozgalmával fenyegetett katolikus egyház az effajta garázdálkodást, tehát a harangok ágyúkká történő öntését megbotránkozva fogadta. Bebek azonban megtalálta a módját, hogyan állítsa az egyházat ismét a maga oldalára. 1540 körül (1539-ben vagy 1542-ben) a közeli Rozsnyón megjelent egy protestáns prédikátor, Fischer András, aki korábban Lőcsén, Morvaországban és Szomolnokon is prédikált. Bebek Ferenc elfogatta és megölette őt - ledobatta várának legmagasabb bástyájából.

Az ún. felső vagy óvár egyik helyisége őrzi Bebek Ferenc titkos pénzverdjének emlékét. A hamis pénzérméket a murányi várkapitánnyal, Basó Mátyással együtt verették, akit ezért a hamisító tevékenységért ki is végeztek - állítólag maga Bebek gondoskodott gyors eltávolításáról.

Még 1556 szeptemberében a török seregek segítségével a császár ellen harcolt, majd egy hihetetlen fordulat következtében az evangélikusok védelmezőjévé vált! Nem csoda hát, hogy hazaárulónak kiáltották ki, megfosztották minden rangjától és hivatalától, és 1558-ban valószínűleg meggyilkolták. A Bebek család további sorsát ezen események után már homály fedi. A források még Ferenc fiáról, Györgyről tesznek említést, aki apjával ellentétben az ellenreformáció buzgó pártfogója volt. Gömör ispáni tisztjét is betöltötte, apja rossz híréből viszont valószínűleg sosem sikerült megszabadulnia. Utódok nélkül halt meg 1567-ben.

Bebek Györggyel tehát kihalt ez a jelentős, azonban kevésbé ismert és fölkuatott nemzetség, amely nagy mértékben befolyásolta nem csak Gömör, de az egész Magyar Királyság középkori történelmét.

Az Andrássy család négy évszázados uralma

A vár a császári udvar fennhatósága alá került, amely a krasznahorkai uradalmat várkapitányok közreműködésével igazgatta. Nyolc év alatt hét várkapitány váltotta egymást. Az utolsók egyike volt I. Andrássy Péter, az első Andrássy Krasznahorkán és Gömörben. Vele kezdődik a vár, Gömör vármegye és Közép-Európa majdnem négy évszázados, a befolyásos Andrássy családdal szorosan összefüggő történelme.

A Bebek-féle erődítmény az Andrássyak alatt nem változott meg lényegesebben. Ez egyrészt a terület adottságainak köszönhető - a vár egy kúp alakú dombon áll, amely nem teszi lehetővé a további bővítéseket, és a megerősítés szempontjából sem volt már szükséges a

vár korszerűsítése -, másrészt az akkori politikai helyzet sem követelte meg. Az új tulajdonosok eleinte a vár már meglévő épületeinek javításába fektettek pénzt, és csak később, a 17. században építettek újakat. A várat az Andrássyak azonban még nem birtokolták, továbbra is az öröklődő várkapitányság státusza volt az övék. Már I. Péter igyekezett a várat személyes tulajdonába megszerezni, de az udvar bizalmatlanságát annak ellenére sem sikerült megtörnie, hogy Békessy Gáspár híve volt, aki a Habsburgok Báthory István elleni szövetségeseként

ismert. A krasznahorkai uradalmat csak 1642-ben szerezte meg örökös tulajdonba II. Mátyás, I. Péter unokája, III. Ferdinánd királytól. II. Mátyás Monoky Annát vette feleségül, s ezáltal az Andrássyak nem csak a monoki, de a csetneki és dernői birtokokra is szert tettek.

A 17. században a várat további építményekkel, a késő reneszánsz nemesi székhelyek szellemében épült "palotákkal" bővítették. A stukkós díszítésű boltozattal rendelkező ún. alsó várról és a valószínűleg főképpen reprezentációs célokat szolgáló középső várról van szó. A régi Bebek-féle és az új reneszánsz palota által körülfogott területen kis bensőséges hangulatú várudvar alakult ki, ahol a középső váron a mai napig fennmaradtak a kovácsolt rácsos erkélyt tartó konzolok. A 17. századi építkezések a Gömör megyei ispán és királyi tanácsos I. Miklós alakjához kötődnek, akit I. Lipót császár a törökellenes harcokban szerzett érdemeiért 1676-ban bárói rangra emelt. Az ő ideje alatt a vár a megye székhelye lett, ezzel is magyarázható az új reprezentációs és lakórészek építése. Erre az időszakra a vármúzeum több kiállítási tárgya is utal: az egyik legszebb a kék-fehér mázas reneszánsz kályha, amely valószínűleg felsőmagyarországi mesterek munkája, továbbá néhány, a 16-17. századból származó bútordarab, a legterjedelmesebb csoportot pedig természetesen a különböző fegyverek és a várórség felszerelése alkotják.

1883-ban az Andrássyak jeles látogatót láttak vendégül betléri rezidenciájukban, a neves romantikus író, Jókai Mórt, aki új történelmi regényéhez gyűjtött anyagot. A mű, amely nem csak Krasznahorkát, hanem Lőcsét és a magyar történelem több fontos személyét is híressé

tette, sok kiadást ért meg, és több nyelvre fordították le. A lőcsei fehér asszony című regény főszereplői a fehér asszony, Korponay Julianna mellett az Andrassy család tagjai, Krasznahorka pedig egyik helyszíne a szerelem és gyűlölet, az árulás és hűség történetének. A regény cselekménye a II. Rákóczi Ferenc-féle rendi felkelés idejében játszódik, amelybe I. Andrassy István és fivére, a "dervis generális"-ként csúfolt II. Miklós is bekapcsolódtak. Jókai regényében olyan legendát alkotott, amely máig él az ódon várfalak között, és sok "zarándokot" vonz az egykori krasznahorkai várúrnő, I. Andrassy Istvánné Serédy Zsófia üvegkoporsójához. Zsófia a 18. század elején hunyt el, s Krasznahorkaváralja község templomának kriptájába temették el. Teste szinte sértetlen állapotban maradt fenn, mivel az évtizedeken keresztül rácsöpögő meszes víz és a kriptában lévő huzat konzerválták azt. A vár kápolnájába a 19. század elején vitették föl az Andrassyak. Érdekessége, hogy jobb keze kissé meg van emelve - valószínűleg egy Biblia volt alatta, amely idővel szétmállott. Ez a prózai magyarázat megdönti a Jókai képzeletében született legendát, miszerint keze fölemelésével - fia szívének összeszorításával - akarta megakadályozni, hogy az apja meggyilkolására vetemedjen... Még prózaiban hat viszont a krasznahorkai múmia Serédy Zsófiával való azonosításának megkérdőjelezése. Jozef Novák professzor a 20. század 60-as éveiben a Honismereti Folyóiratban (Vlastivedný časopis) közölt cikkében mutat rá a halott nő és Dóry Terézia grófnő képmása közötti feltűnő hasonlóságra. Dóry Terézia III. Andrassy István felesége volt, és két generációval később élt, mint Serédy Zsófia. A jólelkű Zsófiáról és a csodálatos módon fennmaradt testéről szóló legenda tehát a képzelet szüleménye csupán? Alapjában véve egyáltalán nem fontos, ki fekszik a krasznahorkai várkápolna üvegkoporsójában, s mit sem von le Jókai művének jelentőségéből és romantikájából. Ráadásul állíthatjuk, nem ártunk a történetírásnak, ha szemet húnnyunk a krasznahorkai múmiával kapcsolatos kétségek fölött, s tisztelettel állunk meg az Andrassy család életének és Magyarország történelmének e jelentős szakasza előtt.

Térjünk vissza azonban a 17. és 18. század fordulójának történelmi tényeihez, amikor is a két fivér, I. István és II. György között sor került a családi birtok elosztására. István Betlérbe költözött, ezáltal létrejött a család betléri (vagy idősebb) ága. György Krasznahorkán maradt, őt tartjuk az ún. monoki (hosszúréti vagy ifjabb) ág megalapítójának.

A 18. század 70-es éveiben zajlott a vár utolsó történelminek mondható átépítése. A Dobogónak nevezett hatalmas délkeleti bástyát kápolnává alakították át. Az átépítést az 1766-ban grófi címet nyert III. István rendelte el. E döntés meghozására befolyással lehetett testvére, Antal, akit 1780-ban rozsnyói püspökké szenteltek fel. A szép kápolna a barokk és a klasszicista művészet határán foglal helyet. Egyhajós tér, amely folyamatosan megy át a félköríves záródású szentélybe. A három lépcsőfokon elhelyezett oltárasztalt az Andrassy család címere és klasszicista füzérdíszek ékesítik. Az oltárfelépítményt szimmetrikus, ión díszítésű oszlopokból álló kompozíció alkotja, amelyet két önálló hódoló angyalszobor fog közre. Fölötte a nagyméretű barokk baldachin és annak lépcsőzetesen hullámzó függőnye vonja magára a figyelmet, amelyet kétoldalt repülő angyalok tartanak. A baldachin és az angyalalakok valószínűleg a Raphaelo Donner-tanítvány Gode József munkái, aki abban az időben Rozsnyón is kapott több megrendelést. A baldachin közepén látható az Andrassyak védőszentjét, a krasznahorkai Fekete Madonnát ábrázoló oltárkép. A források szerint az ikon (ún. eleuza) 1739-ből származik, azt viszont nem tudjuk, honnan, és miért lett az Andrassy család patrónusa. A kápolna boltozatát barokk freskók fedik, amelyeket a 19. században erőteljesen átfestettek. A 19. században átalakították a kápolna nyugati részét, a karzatot, amely alatt három magas árkád és a kriptába vezető ajtó jött létre. Ebben az időben helyezték el a kápolna falaiba az első krasznahorkai Andrassyak, I. Péter és fia, János reneszánsz sírkőlapjait.

Az ősi erődítmény idővel már nem nyújtott tulajdonosainak megfelelő kényelmet, ezért III. István özvegye, Festetich Mária grófnő a 19. század elején úgy döntött, elhagyja a várat. Az Andrásyak birtokában több magyarországi és ausztriai kastély és kúria is volt. A Krasznahorkához közeli Várhosszúréten a 18-19. század fordulóján építettek egy klasszicista kastélyt, valószínűleg abban laktak, miután elköltöztek a várból. 1817-ben a vár villámcsapás következtében leégett. Tulajdonosa fontosnak tartotta e családi szimbólum helyreállítását, de csak a legszükségesebb javításokat végeztette el rajta, az egyébként egészen a 20. század 60-as éveig romokban heverő óvárat tetővel fedette be. Festetich Mária és III. Andrásy István fia, IV. György a magyarországi gazdasági és kulturális élet legjelentősebb személyiségei közé tartozott. Széchenyi István gróf kortársa és barátja volt, akivel hozzájárult a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Nemzeti Múzeum megalapításához és fejlesztéséhez. A 19. század első felében mindketten angliai tanulmányútra mentek, majd 1851-ben IV. György a londoni Kirstálypalotában rendezett világkiállításon bemutatta a Krasznahorkához közeli dernői vasgyárának termékeit. Röviddel azelőtt kapott a dernői vasgyár egy fontos megrendelést, mégpedig a híres budapesti Széchenyi-féle Lánchíd elemeinek öntését. A régió iparának virágzó korszakára a Lánchíd várudvaron kiállított egyik eleme utal.

Már IV. György is hajlott egy családi múzeum létrehozásának gondolata felé, amelynek Krasznahorka vára volt a legmegfelelőbb környezet. 1857-ből származó újságcikkekből értesülünk egy kisebb vármúzeum létezéséről, ami azt jelenti hogy Krasznahorka a Szlovákia területén található legrégebbi múzeumok közé tartozik (az árvai várban csak 1868-ban létesítettek múzeumot, és ugyanebben az évben jött létre a pozsonyi Városi Múzeum is). Hogy milyen módon tették a várat látogathatóvá, sajnos nem tudjuk, azt viszont igen, hogy történelmi termeinek és gyűjteményeinek első hivatalos megtekintésére 1867. augusztus 19-én került sor. Erre az eseményre egy, a harmadik kapu fölött elhelyezett, kőből készült emléktábla utal.

A 19. század végén és a 20. század elején IV. György gróf és Königsberg von Aulendorf Franciska grófnő fia, Dénes gróf följújíttatta a várat. A följújtás Czigler Győző budapesti műépítész tervei alapján zajlott, a munkálatokat pedig Eduard Schmucker müncheni építész vezette. Ekkor jött létre a középső vár földszintjén a neoromán ablakos tágas családi kriptá. A följújtás a mai agyúterasz alatti kis kápolnára is vonatkozott, amelyet IV. György építtetett édesanyjának 1828-ban, ezt bizonyítja a vastábla is, amelyen a következő felirat olvasható: CINERIBUS

OPTIMAE MATRIS MDCCCXXVIII (A legjobb anyának 1828). Renoválták a harmadik kapualj fölötti helyiségeket is, ahol Andrásy Dénes gróf szeretett felesége, Hablawetz Franciska emlékére ereklyemúzeumot hozott létre. A nagylelkű Dénes és a jóságos Franciska életét titokzatos homály fedi, külföldön éltek és nem voltak gyermekeik. Andrásy Dénes volt a család hosszúrési ágának utolsó férfi leszármazottja.

Még Dénes életében jött létre a megegyezés Andrassy Géza, Sándor és Gyula között, hogy a várról, mint családi szimbólumról, közösen fognak gondoskodni. Európa egyik legjelentősebb nemesi családjának az 1944 augusztusában bekövetkezett események folytán azonban el kellett hagynia ezt a vidéket. 1945-ben a beneši dekrétumok értelmében a várat és az egész uradalmat államosították. 1948-ban a Nemzeti Kulturális Bizottság állami kulturális birtokká nyilvánította, 13 évvel később besorolták a nemzeti kulturális műemlékek közé, 1996-tól pedig a Betléri Múzeum részeként a Szlovák Nemzeti Múzeum gondnoksága alatt áll.

Mit láthatunk a várban?

Ahogy a bevezetőben már utaltunk rá, Krasznahorka azon néhány Szlovákia területén fennmaradt profán műemlékek egyike, amely nem esett áldozatul a háború alatti és utáni enyészetnek. A gyűjtemény alapját elsősorban a fegyverek képezik, amelyeket már a 19. században is kiállítottak. Különösen értékesek számunkra a 19-20. század fordulóján készült korabeli felvételek, amelyek az egykori kiállítást dokumentálják.

A várlátogatás az alsó várban kezdődik, ahol a leginkább figyelemreméltó az eredeti várkonyha az isteni szem képével, amely "*az Isten szemé mindent lát*" szellemében a lopások ellen volt hivatott védelmet nyújtani. A különlegességek közé tartoznak a kis zeneszalomban kiállított tárogatók, amelyek a pozsonyi születésű udvari hangszermester, Theodor Lotz művei. Az egész világon nyolc ilyen tárogató létezik, ezek közül három Krasznahorkán található.

Az alsó vár után a felső vár és az északnyugati bástya megtekintése következik, ahol Andrassy Dénesné Franciska grófnő halotti hintáját állították ki. Az 1904-ben készült szecessziós hintó a müncheni Karl Weinberger mester műve.

Utunk a régi Bebek-időkből származó épületekben és a gótikus toronyban folytatódik, ahol elsősorban a 16-17. századból származó fegyverek kaptak helyet. A gótikus palota termei a 16-17. századi török hódoltság éveit mutatják be. A palota kis helyiségében egy értékes 1450-ben készült faragott reneszánsz szék látható, amely Riminiből, Sigismondo Malatesta hagyatékából származik.

A gótikus palotából az összekötő folyosón át az ún. Rákóczi-szárnyba, a középső várba érkezünk. Itt a 17-18. századból származó bútorok értékes gyűjteményét láthatjuk. A gyűjteményből kitűnik a 18. század elejéről származó korabarokk szekrény, amely a hagyomány szerint II. Rákóczi Ferenc Serédy Zsófiának adott nászajándéka. A viszonylag szerény hatású teret a családtagok portréi és további zsánerképek teszik színessé. Megtalálhatók itt Vajda Zsigmond, Boruth Andor, Stefan Dorfmeister, Carl von Sales, Francesco Nocile és további művészek alkotásai. A gyűjtemény egyik legértékesebb darabja az 1500-ból származó táblakép, amely Szt. Oswald angolszász vértanú királyt, az időjárás patrónusát ábrázolja, alkotója Jacop Barbari olasz reneszánsz mester. Figyelmet érdemel a lőcsei klasszicista festő, Czauzik József olajfestménye is, mégpedig nem is művészi színvonala, hanem inkább a rajta megörökített téma miatt. "A hosszú élet titka" című festményen Rovin Jánost és feleségét, Sárát láthatjuk. A képen olvasható magyar nyelvű szövegből megtudjuk, hogy János 172 évig, Sára 164 évig élt, boldog házasságuk pedig 147 évig tartott.

A következő termek Franciska grófnő életét mutatják be. A Franciska-ereklyemúzeumot férje, Dénes hozta létre 1903-ban, felesége halála után. Itt gyűjtött össze minden olyan tárgyat, amelyeket felesége keze érintett, amelyeken a szeme pihent. Megtalálhatók itt a 18., 19. és 20 századból származó értékes használati tárgyak, a grófnő ruhái, divatcikkei és az ágya is, amelyben 1902. október 26-án Münchenben elhunyt.

A kis várudvaron keresztül a középső vár földszinti termeibe jutunk, amelyekben Dénes családi sírboltot alakított ki. Itt temették el a család 16 tagját. Az utolsó temetésre 1991-ben került sor, ekkor helyezték örök nyugalomra a betléri ág tagját, Andrassy Ilona grófnőt (1917-1990), aki Budapesten élt. A sírboltban két, a Krisztus utáni 2. századból származó figyelemreméltó antik római szarkofág látható. Az egyik puttókkal és felirattal díszített, ebben nyugszik a 22 éves korában, 1910-ben elhunyt IV. Károly, a másik üres, díszítés és felirat nélküli. A 19. századból szintén szép szarkofágok és sírkölapok maradtak fenn a kriptában. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül az eredileg Andrassy Gyula gróf sírhelye számára készült hatalmas márvány domborművet sem, amely Zala György szobrászművész alkotása. A gróf a magyar kormány miniszterelnökeként és Magyarország nádoraként koronázta magyar királlyá I. Ferenc József császárt és magyar királynévá feleségét, a Sissi néven is ismert Erzsébetet. Később az Osztrák-Magyar Monarchia külügyminisztere lett. Andrassy Gyulát végül tőketeremesi kastélyának parkjában temették el.

A várlátogatás a kápolnában ér véget, ahol Serédy Zsófia természetes úton mumifikálódott holtteste látható. A kápolna északi és déli falát két hatalmas, gazdagon díszített és színezett, az Andrassy és Pálffy család halotti címere ékesíti.

Hogy egységes képet kapjunk az Andrassy család történelméről és gazdag hagyatékáról, szinte elengedhetetlen, hogy meglátogassuk a Krasznahorkaváralján található mauzóleumot és képtárat, valamint a betléri Andrassy-kastélyt és nagy kiterjedésű angolparkját.

Szöveg: Barczy Gyula

Magyar fordítás: Ambrus Tünde

Forrás:

<http://www.hradkrasnahorka.sk/index.php?page=hrad&lng=hu>